

TSPAKB 1. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

(21 Haziran 2001, İstanbul)

Y. Ziya Toprak

Başkan, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Değerli konuklar,
Birliğimizin Değerli Üye Temsilcileri,

Bilindiği gibi, Anayasamızın 135. maddesi anlamında, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olarak düzenlenen Birliğimiz temel olarak;

- Üyeleri arasında mesleki disiplin ve işbirliğini sağlamak,
- Haksız rekabeti önlemek,
- Meslek kurallarını oluşturarak sermaye piyasasının ve aracılık mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmak,
- Mesleki konularda üyelerin aydınlatılmasını sağlamak,

gibi dört temel amaca hizmet edecektir.

Bu amaçlara ulaşabilmek için Statü ile Birliğe bir dizi görev; bu görevleri yerine getirebilmesini sağlamak üzere de, gelişmiş ülke örneklerinde görüldüğü gibi, belli sınırlar içerisinde düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Birlik Yönetim Kurulumuz, taşıdığı bu ağır sorumluluğun bilincinde olarak büyük bir şevkle, heyecanla ve özveri ile göreve başlamış bulunuyor. Bu inanç ve kararlılığın bir ifadesi olarak misyon cümlemizi şu şekilde belirlemiş bulunuyoruz:

"Sermaye piyasamızın geliştirilmesi ve ülke ekonomisine katkı ana hedefi doğrultusunda; tüm çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere yürekten bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan, saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmak"

Birliğimizin, bu misyonun gereğini yerine getirmedeki başarı ölçüsü hiç kuşkusuz sermaye piyasamızda sağlanacak büyümedir. Dolayısıyla, varmak istediğimiz hedef, bugüne göre "çok daha büyük, gelişmiş ülke piyasalarıyla entegre" bir sermaye piyasası olmalıdır, diye düşünmekteyiz.

Ülkemizde hane halkı tasarruflarının yatırım enstrümanlarına dağılımı incelendiğinde, sermaye piyasası araçları payının %10'u dahi bulmadığı görülmektedir. Oysa, bu oran, örneğin ABD'de %85, Fransa'da %66, Almanya'da %57 seviyesinde olup son yirmi yılda iki kata yakın artış göstermiştir. Diğer bir ifade ile, dünyada hane halkı tasarrufları, giderek daha yüksek oranda sermaye piyasalarında değerlendiriliyor, para piyasalarının payı ise azalıyor.

Bu oranlar ve genel trend dikkate alındığında, ülke olarak sermaye piyasamızda çok büyük bir potansiyelin varlığı ortaya çıkmaktadır.

Bu potansiyeli bir an önce harekete geçirebilmemiz misyon cümlemizde de yer aldığı gibi, öncelikle sektör çalışanlarının mesleki eğitimi, kamuoyunun ve yatırımcıların sermaye piyasası, sermaye piyasası kurumları ve ürünleri hakkında doğru ve tarafsız şekilde bilgilendirilmesi, mesleki kurallara meslek mensuplarınca tam bir uyum gösterilmesinin sağlanmasını gerektirecektir.

Bu alanda önemli bir aşama kaydedildiği takdirde, bugün sayısal fazlalığından veya öz kaynak ve karlılık yetersizliğinden söz ettiğimiz aracı kurumlarımızın durumlarında ciddi bir iyileşme beklenebilecektir.

Ancak, bu sonuca ulaşabilmenin önemli koşulları olduğu da unutulmamalıdır:

Çok iyi bilindiği gibi, iletişim alanındaki hızlı gelişmeler ve bu gelişmelerin özellikle internet kullanımında sağladığı olanaklar dünya sermaye piyasalarında da köklü değişimleri beraberinde getirmektedir.

Artık, kurumlarımızın geleneksel yöntemlerle ve bunun doğal sonucu olarak da yüksek maliyetlerle hizmet sunarak varlıklarını sürdürebilme imkanları giderek zorlaşacaktır. Çözüm, teknolojik yeniliklerin günü gününe izlenmesi, bu teknolojileri en etkin şekilde kullanabilecek insan gücü alt yapısına ciddi yatırımlar yapılmasından geçmektedir.

Diğer taraftan, aynı teknolojik devrim bilgiye erişimi bir sorun ve bir beceri olmaktan çıkarmıştır. Bu durumda, kurumlarımızın araştırma departmanlarınca, finansal verilerin yatırımcılara yalın halde aktarılması bir hizmet olma niteliğini kaybetmiştir.

Kısacası, yığinsal işlemler; düşen birim maliyetler ve artan rekabet sonucu işletmeleri ayakta tutma özelliğini yitirecek, bunun yerine katma değer yaratan, beceri ve öngörü gerektiren hizmetler ön plana çıkacaktır.

Bu gelişmeler karşısında, güncel sorunlarımızdan olan asgari komisyon uygulamasının, dünyadaki gelişme paralelinde ve muhtemelen çok yakın bir gelecekte uygulanabilirliği kalmayacak, kalsa dahi işletmelerin ayakta kalabilmesi için yeterli güvenceyi oluşturamayabilecektir.

Sonuç itibarıyla;

Aracı kuruluşlar olarak, komisyon oranlarının giderek azalacağı, rekabetin yoğunlaşacağı günlere şimdiden hazırlanmamız, maliyetlerimizi düşürücü yeniliklere ve yapılanmalara ağırlık vermemiz gerekmektedir.

Bu mücadelenin, uluslar arası arenada yaşandığı gibi, ülkemizde de birleşmeleri gündeme getirmesi büyük olasılıktır. Rekabet gücünü ve verimliliği arttıracak bu tür yeniden yapılanmaların vergisel teşviklerle de desteklenmesinde yarar gördüğümüzü belirtmek isteriz.

Saygıdeğer Konuklar,

Değerli Üye Temsilcileri,

Aracı kuruluşlarımızın, kendi öz düzenleyici örgüt şemsiyesi altında, doğrudan katılımları yoluyla oluşturacakları meslek kurallarına uymada üzerlerine düşeni en iyi şekilde yapacaklarına inanıyoruz. Esasen Öz Düzenleme'den beklenen en önemli yarar da bu olsa gerektir.

Bunu başarabildiğimiz takdirde, Birlik olarak çalışmalarımızın ağırlığını az önce değindiğim, kurumlarımızı yarınlara taşıyacak nitelikteki ciddi araştırma ve geliştirme faaliyetleri üzerinde yoğunlaştırabilir, bunları kendilerine aktarabiliriz.

Bu yaklaşımla yürütülecek Birlik çalışmalarında başarının sırrını büyük ölçüde kurumlaşmada; kurumlaşmanın temelini de Birlik Sekreteryasında görevlendirilecek kadroların titizlikle seçimi ve sayıca yeterli olmasında görüyoruz.

Birlik üst yönetiminin, tanımlanan böyle bir kadro ile yürüteceği çalışmaların başarılı olması ölçüsünde, yukarıda sayılan temel yararlar yanında, Sermaye Piyasası Kurulunun "sermaye piyasalarının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasına dönük düzenleme ve denetleme yapmak" şeklinde ifadesini bulan temel işlevlerine de daha fazla zaman ayırabilmesine olanak sağlanmış olacağını düşünüyoruz.

Bu çerçevede, özellikle eğitim faaliyetlerinin ve meslek personelinin lisanlanması ilişkin hususların Birliğimizin temel amaçları ve misyonuyla bire-bir örtüştüğünü düşünüyor ve bu alanda yetkilendirilmeyi özellikle talep ediyoruz.

Saygıdeğer Konuklar,
Değerli Üye Temsilcilerimiz,

Faaliyet alanımızı oluşturan sermaye piyasamızın genel anlamda pek çok sorunu var. Hepimizin bildiği gibi, bunların önemli bölümü, içinde yaşadığımız olumsuz ekonomik koşullardan kaynaklanıyor.

Dolayısıyla, bu sorunların çözümünün, birey ve kurumlar olarak, uygulamaya konulan ekonomik programa, farklı mülahazaları bir tarafa bırakarak, top yekun destek vermekten geçtiği kuşkusuzdur.

Üyelerimizle de paylaştığımız, sektörümüze ilişkin diğer sorunlara gelince;

- Mevzuatın ihtiyaca cevap verir şekilde düzenlenememiş olması, ya da çağın hızlı değişimine ayak uyduracak şekilde güncellenmemesi,
- Yabancı yatırımcıya güven verecek nitelikte bir mevzuatın hala oluşturulamaması,
- Vergisel düzenlemelerin sermaye piyasalarının gelişmesini teşvik edici olmaktan çok uzak bulunması,
- Serbest piyasa ekonomilerinde aktörlerin ileriye dönük öngöründe bulunabilme ve iş planları yapabilmesinde son derece önemli rol oynayan Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsalarının kurulamamış olması,
- Fona devredilen Banka hisse senetleri örneğinde olduğu gibi, yatırımcı haklarının yeterince korunamaması,
- Üyelerimiz yönünden Piyasalarda işlem maliyetlerinin yüksekliği,
- Sermaye Piyasasının gelişmesi açısından son derece önemli rol oynayacağına inandığımız Bireysel Emeklilik Yasasının, bu sistemin benimsenmesine olanak sağlayacak dozda vergi teşviği ile donatılması,

Daha da çoğaltılabilecek olan bu ve benzeri sorunlardan genel nitelikli olanların çözümü için sermaye piyasasının tüm kurum ve kuruluşlarınca ilgili merciler nezdinde yoğun çaba gösterilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Sermaye Piyasası Kurulu ve İMKB'yi ilgilendiren sorunların önemli bölümünün çözüm sürecinde bulunduğunu biliyoruz. Sayın Başkanların diğer sorunların çözümünde de olumlu bir yaklaşım içinde bulunacaklarından hiçbir kuşku duymamaktayız.

Değerli Konuklar,
Sayın Üye Temsilcilerimiz,

Konuşmamın başında belirttiğim üzere, biz de Birlik Yönetimi olarak, üzerimize düşeni – koşullar ne kadar ağır ve zorluklarla dolu olursa olsun- büyük bir şevkle, heyecanla ve özveriyle yerine getirme kararlılığında olacağız.

Ve nihayet, tüm çalışmalarımızda ve ilişkilerimizde, bulunduğumuz konumun ve sorumluluğumuzun idraki içinde, her zaman yapıcı, diyaloga sonuna kadar açık ve tarafsız bir yönetim anlayışı sürdüreceğimizi vurgulamak isterim.

Bu duygu ve düşüncelerle, toplantımızı onurlandıran başta Sayın SPK ve İMKB Başkanları olmak üzere tüm konuklarımıza teşekkür eder, Değerli Üye Temsilcilerimizi en içten sevgi ve saygılarımla selamlar, Toplantımızın hayırlı ve başarılı geçmesini dilerim.